

Formandens beretning

År 2025 har været et år med arbejdsopgaver inden for især færgefart, visioner og energi.

Projekt ren energi til øer i EU

Fejð deltager i projektet i EU-regi, som handler om vedvarende energi til øer. Der er udvalgt 30 øer til at deltage, heriblandt de danske øer Fejð og Venø. Projektet er planlagt til at løbe over tre år og vi er i gang med det sidste år. Der arbejdes på en forlængelse af projektet.

Fejðforeningen anser det for at være en interessant mulighed, og det er også den overvejende stemning, som vi møder på vores borgermøder.

Lolland Kommune, Fejð Frugt og Fejð Let-køb er medansøgere på projektet.

Projektet omhandler teknisk bistand til at fremme ren energi på øen. Vi har i ansøgningen peget på følgende emner:

Nye effektive og støjsvage vindmøller til erstatning for de eksisterende

Energilagring decentralt

Lokalt distributionsnet - et energifællesskab

Decentral etablering af varmepumper og solceller

Ny færgestrategi: el-færger

Status på projektet er at vi har beskrevet det konkrete behov for energi på øen, og konsulenterne i EU-sekretariatet har udarbejdet en rapport, hvoraf det fremgår hvilke muligheder der er for at opstille en vindmølle. Tillige ligger der en rapport over de økonomiske og finansielle overvejelser samt en redegørelse vedrørende Natura 2000.

Vi er i dialog med kommunen om projektet, og søger al den viden, som vi kan indhente.

Et udkast til en energiplan har vi også udarbejdet.

Vi har afholdt en række borgermøder om projektet.

Seneste nyhed inden for projektet er, at vi har et samarbejde med Andel om at etablere et energifællesskab. Det venter vi os meget af.

Vi har lagt dokumenter vedrørende projektet på fejoe.dk/energi/

En bekymring vi har, er om vi har "kritisk masse". Mon vi er tilstrækkelig mange husstande på øen, som vil være med i et fællesskab med grøn energi, og kan vi blive selvforsynende.

Ø-plan

I arbejdet med energiprojektet indså vi, at vi skulle have "sat det lange lys" på Fejðs udvikling.

Derfor inviterede vi alle med interesse for Fejð til visionsmøder - i 2024 afholdt vi en række møder og i 2025 blev det til 5 møder. Vi glæder os over, at mange deltager i møderne.

Vi har 4 temaer, som ligger i planen:

Infrastruktur

Landbrug&Natur

Bosætning

Energi

Vi har lagt dokumenter vedrørende projektet på fejoe.dk/vision24/

Ø-planen er for så vidt skrevet. De kommende tiltag vil have karakter af handlinger og beslutninger, i den hensigt at påvirke udviklingen i den retning, som vi gerne ser komme.

Tillige vil vi arbejde videre med en ø-udviklingsplan.

Ministeriet for Landdistrikter og Øer har opfordret til, at der bliver udarbejdet ø-udviklingsplaner i samarbejde med kommunen, og med relation til planloven. Det arbejde har vi fortsat foran os.

Færgen

Færgestrategien er bekræftet

Færgestrategien indeholder besparelser på 5-10 mio. kr. årligt, hvoraf en stor del skal realiseres ved højere overfartspriser. Det er et drastisk indgreb over for os øboere, og byrådet har både før og efter kommunevalget bekræftet, at strategien står ved magt.

Der er kommet en ny færgeledelse i 2025, og vi arbejder på at opnå et godt samarbejde om fartplaner og om information til brugerne ved ændringer fra det normale.

Fejðforeningen vil blive ved med at arbejde for at få et godt samarbejde med færgeledelsen.

Fartplaner

Vi ønsker i Fejðforeningen at basere fartplanerne på mange års erfaringer med øens behov, og desuden at vi altid sender væsentlige ændringer i høring på øen. Det skete ikke med vintersejlsplanen. Så snart færgefarten syntes planen var god, blev den lagt ind i bookingsystemet. Heldigvis lyttede de til vores indvendinger, og efter to omgange med høring på maillisten nåede vi i mål med en acceptabel fartplan.

Vi er fortsat meget kede af at aftenafgangene rykkes til tidligere og tidligere tider. For cirka 10 år siden var den seneste afgang fra Kragenæs 23:15 og fra Fejð 22:55 - og en time senere fredag og lørdag. Nu er seneste færge fra Kragenæs allerede 21:30 søndag, 22:00 mandag-torsdag og 22:30 fredag-lørdag. Fra Fejð er tiderne 21:00 lørdag/søndag og 21:30 på hverdage.

Samlet set ligger den seneste færge nu mellem 1 time og et kvarter og næsten 3 timer tidligere, alt efter ugedagen. Det kan ikke undgå at påvirke mulighederne for at have aftenaktiviteter udenøs eller for at have et job med arbejdstider aften eller nat.

Kommunen har her i marts varslet, at der fra vinterfartplanen kun vil blive sejlet med to færger. Askø-færgen vil overgå til at være en reservefærge. Denne ændring kan ikke undgå at ramme alle tre øer, med begrænsning i antal overfarter og risiko for aflyste færger ved nedbrud.

Fejðforeningen vil arbejde for at der som minimum fremover vil være en afløserfærge. Det er desværre temmelig usandsynligt at fastholde tre færger til tre øer.

Takster

Folketinget har vedtaget at den **Blå Landevej** skal indføres, og der blev afsat flere midler hertil i Finansloven 2024. Hensigten er at taksterne til færgen ikke skal være højere end hvad det ud fra en standardiseret beregning koster at køre på vejene. Der er dog et administrationstillæg på 29 kr. pr. passager i Blå Landevej taksterne.

Lolland Kommune fik væsentligt øget tilskuddet til at implementere Blå landevej i 2024, så vi er kommet et stykke ad vejen. Politikerne i Folketinget har den opfattelse, at de nu har gennemført Blå Landevej.

Lolland Kommune trækker dog i den forkerte vej, især for Fejøl. Dels vil de gerne tjene på færgefarten, dels vedtog de at de tre færger skal have samme billetpriser fra primo 2026, hvilket betyder at Fejøl bidrager endnu mere end før til de to andre øer.

I takstændringerne var det i første omgang kommunens hensigt at afskaffe årskort, men vi endte heldigvis med at både årskort og månedskort til biler er bevaret, dog med væsentligt højere priser. Den største prisstigning rammer pendlere til Fejøl, som ikke har adgang til et årskort til personer (der er et årskort til bil!). Fejølforeningen anser det for en glemt takst, og gør politikerne opmærksom på, at denne mangel bør udbedres. Pendlere til Fejøl har mulighed for at købe et (dyrt) månedskort.

Natberedskab med færgerne

Færgerne som en del af natberedskabet ophører 1. april. Det betyder, at sundhedsvæsen, politi og brandvæsen ikke kan blive sejlet ud til øerne, hvis der opstår akutte beredskabsbehov om natten. I stedet vil øerne blive betjent på anden vis, primært ved brug af helikoptere.

Kommunens argument er at det ikke er en kommunal opgave at sikre beredskabstransport til øerne. Det ansvar hviler hos de enkelte beredskaber. Lolland Kommune har derfor været i dialog med både Region Sjælland, Lolland-Falster Brandvæsen, og Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi med henblik på at sikre, at alle er orienteret, så de relevante beredskabsplaner kan tilpasses de nye vilkår.

Både Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi og Region Sjælland har ifølge kommunen taget beslutningen til efterretning og oplyst, at de ikke vil ændre på serviceniveauet i den nuværende betjening. Region Sjælland har desuden tilkendegivet, at der ved akutte sundhedsbehov på øerne udenfor normal sejltid altid vil blive sendt en lægehelikopter. En løsning, der nu er formaliseret.

Lolland-Falster Brandvæsen har i en foreløbig udtalelse oplyst til kommunen, at det nuværende nødberedskab enten vil skulle gøres permanent, eller der skal ses på afbødende tiltag i forbindelse med en revision af beredskabsplanen.

Udover helikopterbetjening har øerne i forvejen lokale beredskaber, der kan træde til, indtil hjælpen når frem. Fejøl har lokale akuthjælpere, som er frivillige med adgang til førstehjælpsudstyr. Vi har også frivillige brandfolk tilknyttet Lolland-Falster Brandvæsen, der f.eks. kan hjælpe med at yde livreddende førstehjælp, etablere vandforsyning, begrænse skader og tage del i det udvendige slukningsarbejde.

Det er tydeligt for os, at der især hvad angår brand og redning er opgaver som det lokale beredskab på Fejøl ikke kan løse. Vores repræsentanter i Økontaktrådet kommer til at arbejde for at opnå den bedst mulige garanti for at der er hjælp at hente i alle situationer, også hvis de opstår når færgerne ikke sejler. Fejølforeningen deltager naturligvis i det arbejde.

Der er fortsat behov for en stor indsats fra vor side omkring færgedriften. Det har på det seneste været en meget vanskelig opgave. Vi håber og arbejder for bedre lydhørhed for øernes behov hos politikere og administration i Lolland Kommune.

Sammenslutningen af Danske Småøer presser især på over for politikerne på Christiansborg med møder og oplæg, som vi bidrager til.

Bosætning

Befolkningen på Fejøl er nede på laveste niveau nogensinde, idet vi nu er kommet under det hidtidige minimum midt i 2016. Pr. 1/1-26 var vi 428 fastboende.

Baseret på hvad nogle fraflyttere har sagt, er det nærliggende at tænke, at færgestrategien med to færger og ikke en færge til hver ø har været medvirkende til det lavere befolkningstal.

Færgeren er Fejøl's livsnerve og af vital betydning for nærmest alle, og derfor vil risikoen for begrænsninger i sejladsen og højere priser naturligvis have en indflydelse på lysten til at bo på Fejøl.

Medier og kommunikation

Fejølforeningen udgiver Fejølbladet og driver hjemmesiderne fejol.dk og visitfejol.dk.

Fejøl's turistbrochure Sydhavsøernes Perle blev også lavet i 2025, og vi vurderer at mange besøgende på øen er glade for brochuren. Oplaget på 7.000 stk. viste sig at være lidt for lavt, hvilket vi vil rette op på i 2026.

Vi fik lavet en plakat om kultursteder, hvor alle turismeaktører havde mulighed for at deltage. Den er afspejlet i en ny kultur-sektion på visitfejol.dk

Vores hjemmesider passes af frivillig arbejdskraft. Vi håber derfor at alle vil være behjælpelige med at indmelde rettelser og ændringer, ikke mindst de foreninger og turiststeder som er omtalt på hjemmesiderne. Vi har ikke ressourcer til selv at opdage alle ændringer.

Dybvig Havn

Lolland Havne har et projekt "i vandet". Der skal uddybes i havnebassinet og de yderste moler skal retableres. Igennem længere tid er projektet drøftet med Kystdirektoratet.

På land er der et projekt afledt af projekt 5 Ø-havne med LAG-midler. Det er hensigten at skabe mere sammenhæng imellem bygningerne og at åbne mere op for aktiviteter omkring havnen. Et synligt resultat er nyt tag og ny dør på Det gule Pakhus. Til et løft af Det røde Pakhus er der udarbejdet arkitekt- og ingeniøroplæg.

De seneste indsatser med et projekt med opgradering af Cafe Dybvig, med ansøgninger om midler til at gennemføre renoveringen, ser ud til at lykkes. Der er indsamlet midler hertil og arbejdet pågår.

Badebroen ved Sletteren

Vi har overtaget Vestergårds Grundejerforenings gamle badebro. Den var i vandet ved Sletteren i 2025, men løsningen er ikke optimal, og broen har lidt skade her i vinteren. Som alternativ kan det blive nødvendigt at nedlægge broen. Heldigvis er der flere andre offentlige badebroer på øen.

Ø-kontaktudvalget, nu -rådet

Der har i nogle år været nogle udfordringer med at få udvalget til at fungere. Dette skyldes til dels at kommunen presser øerne med færre afgange og højere takster. Her har udvalget ikke haft meget at sige.

På Fejøl har vi afholdt et par stormøder, hvor vi ville høre borgernes mening om, hvorvidt Fejøl skulle blive i udvalget eller om vi skulle undlade at opstille kandidater til valget, som skulle finde sted samtidig med kommunevalget den 18. november.

Indstillingen var, at det er bedre at blive i udvalget end at gå ud. Håbet er, at vi kan få mere indflydelse i det nyvalgte økontaktråd med nye deltagere.

Fejøl deltagere i rådet er Ann-Mai Hansen, Per Wittusrose og Jan Nielsen. Held og lykke til jer. Fejølforeningen vil naturligvis samarbejde med jer om arbejdet.

Ø-kontaktrådet har holdt sit første møde. Det blev stramt styret fra administrationens side.

Sammenslutningen af Danske Småøer

Fejølforeningen er medlem af S sammenslutningen af Danske Småøer (SaDS), og for hvert medlem i foreningen betaler vi 50 kr. til S sammenslutningen. Den arbejder for liv på småøerne - hele året - og varetager interesserne for de 27 danske småøer. Opgaverne i 2025 har omfattet - vi nævner fem ud af en længere beskrivelse:

- Ø-besøg og besøg på Christiansborg
- Grønne færger
- Post til småøerne
- Planloven revideres
- Pulje til almene boliger videreføres

Fejøl fremadrettet

Bestyrelsen og andre aktive fortsætter de igangværende opgaver, og det er ikke alle opgaver, der er blevet nævnt i denne beretning. Vi informerer løbende på listen og hjemmesiden, når vi har noget at fortælle, og I er altid velkomne til at komme med forslag og stille spørgsmål til os i bestyrelsen.

Sammen kan vi udrette meget her på Fejøl.

Fejølforeningens bestyrelse